

ДИГИТАЛНА ПЕДАГОГИКА

Галина (Лина) Лечева¹

ПРИЛАГАНЕ НА МУЛТИМОДАЛЕН ПОДХОД В УНИВЕРСИТЕТСКАТА ПОДГОТОВКА НА БЪДЕЩИ УЧИТЕЛИ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

Galina (Lina) Lecheva

IMPLEMENTING A MULTIMODAL APPROACH IN THE UNIVERSITY TRAINING OF PRE-SERVICE TEACHERS OF BULGARIAN LANGUAGE AND LITERATURE

Abstract: This report analyzes the role of the multimodal approach within the framework of higher pedagogical education in Bulgarian Language and Literature (BLL).

In the era of digital transformation, traditional literacy expands into multimodal literacy, requiring a semiotic orchestration of textual, auditory, and visual resources. The theoretical framework is based on R. Mayer's cognitive theory of multimedia learning, A. Paivio's dual-coding theory, and the concept of embodied cognition. The report proposes a methodological model for students, redefining the teacher's role as a designer of the learning environment and a cultural mediator, prepared for the challenges posed by Generations Z and Ω.

Keywords: multimodal literacy, cognitive ergonomics, digital pedagogy, BLL methodology.

ВЪВЕДЕНИЕ

Дигиталната трансформация на висшето образование поставя пред педагогическата теория и практика необходимостта от фундаментално преосмисляне на моделите за подготовка на бъдещите учители по Български език и литература (БЕЛ). В контекста на хипермедийната култура и променените когнитивни навици на поколенията Z и Ω традиционните мономодални форми на обучение се оказват недостатъчни за поддържане на ангажираност, критическо мислене и дълбочинно разбиране.

Настоящото изследване се фокусира върху конкретния научен проблем: **липсата на системно интегриран мултимодален модел в университетската подготовка на бъдещи учители по БЕЛ**, който да отговаря на съвременните когнитивни, технологични и комуникативни реалности.

Формулират се следните изследователски проблеми:

1. Какви когнитивни и педагогически основания обуславят необходимостта от мултимодален подход?
2. Какви компетентности са необходими на съвременния учител по БЕЛ?
3. Какви модели и дидактически сценарии могат да бъдат интегрирани в университетската подготовка?
4. Каква е ролята на дигиталните технологии и изкуствения интелект в подкрепа на мултимодалното учене?

¹ Галина (Лина) ЛЕЧЕВА – доцент доктор в Русенски университет „Ангел Кънчев“, филиал в гр. Силистра, lechevag@gmail.com

Изследователската теза гласи, че мултимодалният подход, основан на когнитивни теории и дигитална педагогика, повишава методическата ефективност и професионалната готовност на студентите бъдещи учители, като превръща обучението в ергономичен, психологически достъпен и когнитивно балансиран процес.

Научният принос на изследването се изразява в: (1) концептуално обосноваване на мултимодалността като ключов компонент на съвременната методика по БЕЛ; (2) разработване на аналитичен модел за професионална подготовка на студенти-бъдещи учители по БЕЛ; (3) интегриране на актуални дигитални практики (Digital Storytelling, интерактивни сценарии, AI-подкрепено учене) в методическата рамка.

МЕТОДОЛОГИЯ

Изследването е концептуално-аналитично и се основава на качествен подход, който позволява интерпретация на педагогическите процеси в тяхната когнитивна, технологична и културна динамика.

Методологическата рамка включва

1. Дискурсивен и документален анализ

Анализирани са ключови трудове в областта на мултимодалната грамотност (Kress, 2010; Core & Kalantzis, 2020), когнитивната теория за мултимедийно учене (Mayer, 2009; Mayer, 2021), теорията за двойното кодиране (Paivio, 2007), както и съвременни изследвания за ролята на ИИ в образованието (Holmes et al., 2021; Selwyn, 2022; Knox, 2023).

2. Концептуално моделиране

На основата на теоретичните източници се изгражда модел за мултимодална подготовка на бъдещи учители, включващ когнитивни принципи, дигитални инструменти и дидактически сценарии.

3. Сравнителен анализ

Сравняват се различни мултимодални модели (интегриран, паралелен, последователен) и техните приложения в обучението по БЕЛ, включително Digital Storytelling, визуални метафори, интерактивни платформи и AI-подкрепени дейности.

4. Херменевтичен подход

При анализа на литературното образование се използва херменевтична перспектива, която разглежда мултимодалността като средство за разширяване на интерпретативния хоризонт на учениците и студентите.

РЕЗУЛТАТИ

ТЕОРЕТИЧНИ ОСНОВИ НА МУЛТИМОДАЛНИЯ ПОДХОД

Мултимодалността се утвърждава като водеща педагогическа парадигма в условията на дигитална трансформация, където **комуникацията се осъществява чрез динамично взаимодействие между текстови, визуални, аудиални и кинестетични ресурси**. Според Гюнтер Крес (Kress, 2010) смисълът възниква чрез „оркестрация на модалности“, а не чрез доминация на езиковия код. Това поставя нови изисквания към подготовката на бъдещите учители по БЕЛ.

В настоящото изследване мултимодалността се разглежда като **когнитивно и дидактическо решение**, което оптимизира учебния процес чрез разпределяне на когнитивния товар, активиране на различни канали на възприятие и повишаване на ангажираността на обучаемите.

1. Когнитивна теория за мултимедийно учене (Р. Майер)

Теорията на Майер (Mayer, 2009; 2021) се основава на три ключови предпоставки: двойни канали за обработка на информация (визуален и слухов), ограничен капацитет на работната памет и активна когнитивна обработка.

Майер формулира **принципи, които имат пряко приложение в обучението по БЕЛ**:

1. *Мултимедийен принцип* – комбинирането на слово и изображение подпомага разбирането.
2. *Принцип на модалността* – аудио + визуални елементи са по-ефективни от текст + визуални елементи.

3. *Принцип на редундантността – избягване на дублиране на информация.*
4. *Принцип на сегментирането – представяне на съдържанието на малки части.*
5. *Принцип на кохерентността – елиминиране на разсейващи стимули.*
6. *Принцип на сигнализацията – визуални маркери за фокусиране.*
7. *Принцип на континуитета – синхрон между думи и изображения.*

Актуални изследвания (Fiorella & Mayer, 2023) подчертават, че мултимодалните ресурси са особено ефективни при работа с литературни текстове, тъй като подпомагат изграждането на ментални модели и интерпретативни схеми.

2. Теория за двойното кодиране (А. Пайвио)

Пайвио (Paivio, 2007) доказва, че човешкият ум функционира чрез две паралелни системи: вербална (думи) и невербална (образи).

Съвременни неврокогнитивни изследвания (Clark & Paivio, 1991) потвърждават, че активирането на двете системи едновременно подобрява разбирането на абстрактни литературни концепти като символ, метафора, мотив.

3. Теория за множествената интелигентност (Х. Гарднър)

Гарднър (Gardner, H. (2011 edition)) идентифицира девет типа интелигентност. Мултимодалният подход подкрепя персонализираното обучение; позволява диференциация; активира различни когнитивни профили.

В контекста на обучението по БЕЛ това означава, че визуално-пространствената интелигентност може да бъде активирана чрез визуални метафори, музикалната – чрез аудио интерпретации, а телесно-кинестетичната – чрез драматизация.

4. Теория за ембодираното познание

Ембодираното познание разглежда когницията като процес, свързан с телесния опит. В обучението по литература това се проявява чрез:

- драматизация,
- ролеви игри,
- телесни метафори.

Съвременни изследвания (Gallagher, 2022) показват, че телесните практики подобряват интерпретативните умения и емоционалната емпатия – ключови компетентности в литературното образование.

5. Мултимодалност и ИИ: ново измерение

След 2020 г. мултимодалността се разглежда в тясна връзка с изкуствения интелект. Генеративните модели (Holmes et al., 2021; Selwyn, 2022; Knox, 2023) позволяват: автоматично създаване на визуални метафори; адаптивни аудио интерпретации; интерактивни симулации; персонализирани сценарии за учене. Това превръща ИИ в **ко-дизайнер на учебната среда**, а не просто в технически инструмент.

6. Сравнение с модела VARK

VARK описва предпочитания за учене, но не отчита когнитивния товар, не предлага дидактически принципи, не интегрира дигитални модалности.

Мултимодалността е по-ергономична, защото разпределя когнитивния товар между каналите и минимизира риска от претоварване на работната памет.

ПРОФИЛ И КОМПЕТЕНТНОСТИ НА СЪВРЕМЕННИЯ УЧИТЕЛ ПО БЕЛ

В условията на дигитална трансформация ролята на учителя по Български език и литература се променя радикално. Той вече не е единствен източник на знание, а **дизайнер на образователна среда, културен медиатор и фасилитатор на интерпретативни процеси**. Съвременните изследвания (Selwyn, 2022; Knox, 2023) подчертават, че учителят функционира в „**постдигитална екосистема**“, в която текстът, изображението, звукът и алгоритмите взаимодействат в общо комуникационно поле. В тази екосистема у бъдещите учители по Български език и литература трябва да бъдат изградени следните компетентности:

1. Ерудиция и филологическа дълбочина – учителят трябва да притежава стабилни филологически знания, но по-важното е да умее да ги превежда и предлага на своите ученици в достъпни, мултимодални формати. Това включва владение на теория на комуникацията, визуална грамотност и умения за интерпретация на мултимодални текстове (Danielsson & Selander, 2016).

2. Методологична гъвкавост – учителят трябва да притежава компетентността да оркестрира класната стая чрез интерпретативни дискусии, визуални метафори, драматизация, дигитални симулации, проектно-базирано обучение. Гъвкавостта е критична компетентност, тъй като мултимодалната среда изисква адаптиране към различни когнитивни профили и стилове на учене.

3. Дигитална грамотност и технологична креативност

Според Holmes (2021) учителят в дигиталната ера трябва да бъде „AI-augmented professional“ – т.е. специалист, който използва ИИ за персонализиране, визуализация и подкрепа на интерпретативните процеси.

Фигура 1.

Моята експертиза е в областта на Методика на обучението по литература и от десетилетия интересите ми са свързани с професионалната подготовка на студентите-бъдещи учители по Български език и литература. Опитът ми е доказал, че дизайнът на учебния процес трябва да балансира между инструментите за създаване на мултимодално съдържание (интерактивни платформи, визуални и аудио ресурси, генеративни AI системи за създаване на изображения, аудио и текст) и живата реч, визуалния контакт, езика на тялото, т.е. **като древните елини трябва да търсим баланса в златната среда.**

4. Интердисциплинарност – добрият учител трябва да изгражда връзки между: литература – история – философия – изкуства – медийна грамотност. Това е особено важно в мултимодалната среда, където учениците навигират между различни медийни езици и културни кодове.

5. Креативност и дидактически дизайн

Учителят е **архитект на учебни преживявания**, а не просто предаващ информация. Съвременните модели на обучение (Cope & Kalantzis, 2020) подчертават ролята на учителя като „**дизайнер на смисъл**“ (designer of meaning). **Критическото мислене** като „**жизненоважна компетентност**“ може да бъде изградено и развивано у обучаваните чрез анализ на рекламни клипове,

текстове в социални медии, визуални наративи, AI-генерирани текстове. Това изисква умения за дискурсивен анализ на мултимодални обекти (Dawkins, 1976; Godwin, 1993; Dawkins, 2013).

В ерата на ИИ учителят от лектор се превръща в дигитален ментор, който работи в партньорство с ИИ. За тази цел учителят трябва да може да оценява AI-генерирано съдържание; да интегрира ИИ в учебни задачи; да насърчава критично отношение към автоматизирани интерпретации; да използва ИИ за персонализиране на обучението.

Фигура 2.

ПРАКТИЧЕСКИ МОДЕЛИ И МЕТОДИ НА МУЛТИМОДАЛНО ОБУЧЕНИЕ

Ефективното прилагане на мултимодалния подход в обучението по БЕЛ изисква ясно структурирани модели, които да интегрират различни модалности в когнитивно балансирана и психологически достъпна учебна среда. Дизайнът на учебния процес трябва да бъде ергономичен, да минимизира когнитивното натоварване и да активира различни канали на възприятие.

В настоящия раздел се предлагат три стратегически модела – **интегриран, паралелен и последователен** – които са адаптирани към спецификата на литературното и езиковото обучение и са подкрепени от актуални дигитални практики, включително Digital Storytelling и AI-подсилени инструменти.

Интегриран модел: синхронно преплитане на модалности

Актуални изследвания (Fiorella & Mayer, 2023) показват, че синхронното комбиниране на модалности подпомага изграждането на ментални модели и улеснява интерпретацията на сложни художествени образи.

Интегрираният модел е най-ергономичен за литературен анализ, тъй като позволява едновременно активиране на визуални, аудио и текстови канали. Може да се прилага при четене на художествен текст, съчетано със слушане на аудиOVERсия, визуализация чрез илюстрации, moodboards или сцени от филмови адаптации, AI-генерирани визуални метафори (напр. чрез Midjourney) за интерпретация на символи и мотиви. Интерактивните учебници на издателски групи КЛЕТТ и ПРОСВЕТА използват този модел и предлагат аудио и видео версии на изучаваните текстове, както и биографии на писателите, които успешно могат да бъдат внедрявани в дизайна на уроците по БЕЛ.

Фигура 3.

Паралелен модел: едновременно активиране на вербални и визуални канали

Паралелният модел е подходящ за преподаване на абстрактни идеи и процеси. Студентите успешно го прилагат при обяснение на граматични явления чрез анимации; визуални схеми, mind maps и инфографики; AI-подсилени интерактивни карти на сюжета или персонажите отношения; сравнение на текстови и визуални интерпретации. Този модел е особено ефективен при работа с ученици със смесени когнитивни профили, тъй като позволява паралелно обработване на информацията в различни канали.

Последователен модел: поетапно изграждане на умения

Последователният модел е подходящ за езикови упражнения и структурирани задачи чрез стъпково изграждане на граматични умения; последователно въвеждане на модалности (**текст** → **визуализация** → **аудио**); AI-генерирани упражнения с адаптивна трудност (WordWall, Kahoot, NotebookLM, които дават възможност за подкрепящи стъпки за ученици с различни нива).

ДИДАКТИЧЕСКИ СЦЕНАРИИ В МУЛТИМОДАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЛ

Дидактическият сценарий е централен инструмент, който превръща стажант-учителя в активен архитект на учебната среда. Той представлява целенасочено планиране на учебния процес чрез **комбиниране на текст, звук, изображение, видео и интерактивни дейности**. В настоящото изследване дидактическите сценарии се разглеждат не само като методически инструменти, но и като **платформи за развиване на мултимодална грамотност**, критическо мислене и интерпретативни умения.

Основни видове сценарии

1. Интерпретацията с визуални и аудио елементи може да се реализира чрез: четене + аудио интерпретация; визуализация чрез илюстрации или филмови сцени; AI-генерирани визуални метафори за символи (напр. „крилете“ в поезията на Дебелянов).

2. Визуалните метафори при мултимодалното обучение могат да бъдат анализирани чрез прожектиране на изображения, свързани с метафорите, създаване на дигитални колажи или word clouds в Learning Apps или Mentimeter, аудио интерпретации с музикален фон.

Дидактически сценарии: инструментариумът на архитекта

Фигура 4.

3. Сравнителен анализ на текст и филм – четенето на текста от учебника може да бъде комбинирано с екранизация на същия роман. В прогимназиялен етап се изучават глави от романи на чуждестранни автори: в 5. клас „Как унищожих един автобус“ е глава от романа на Рик Рийрдън „Похитителят на мълнии“; в 6. клас „Урок по география“ е глава от „Автобиография“ на Бранислав Нушич, „Бъчва със знания“ е глава от „Моето семейство и други животни“ и т.н. При сравнителния анализ учениците се запознават с изразните средства на филмовото изкуство и развиват „букет“ от ключови компетенции. Използването на AI може да подкрепи анализа на разликите между двете интерпретации.

4. Digital Storytelling (DST) DST е мощен инструмент за развиване на интерпретативни, творчески и дигитални умения. С него чениците създават авторски разказ; илюстрират го с изображения, звук и анимация; използват StoryJumper, Book Creator, WeVideo; включват AI-генерирани визуални елементи или музика (AIVA). Според Lambert (2021) DST развива „**наративна компетентност**“, която е **ключова за литературното образование**.

5. Активни и проектни сценарии

5.1. Интерактивно откритие – урокът започва с видео или анимация; учениците създават инфографики или дигитални плакати; AI може да предложи алтернативни визуални интерпретации.

5.2. Разследващи репортери – работи се с подкасти, статии, видеа; прави се мултимодален доклад, т.е. авторски клип (умните телефони са удобен инструмент за изпълнение на такова домашно, а любимият AI-подкрепя търсенето и структурирането на информация.

5.3. Дебат с мултимедийна подкрепа – старата форма с обогатено съдържание – подготвените аргументи, биват подкрепени със снимки, графики, интерактивни презентации; AI-генерирани контрааргументи за стимулиране на критическо мислене.

5.4. Драматизация и ролеви игри – новото в този сценарий е възможността за сътворяване на дигитални декори и популяризиране на направеното в социалните мрежи.

ДИСКУСИЯ

МЕТОДОЛОГИЧЕН МОДЕЛ ЗА ПОДГОТОВКА НА СТУДЕНТИ – БЪДЕЩИ УЧИТЕЛИ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

Професионалната подготовка на бъдещите учители по БЕЛ изисква системен модел, който да интегрира когнитивни принципи, мултимодални стратегии и дигитални технологии. В условията на постдигиталната образователна среда студентите трябва да развият не само филологическа компетентност, но и умения за дизайн на учебни преживявания, критическа интерпретация и работа с изкуствен интелект.

Предложеният модел представлява **петфазна рамка за изграждане на професионална увереност**, която съчетава теоретична подготовка, практическо приложение, дигитална педагогика, методическа практика и рефлексия. Той е разработен на основата на концептуално моделиране и съвременни изследвания за мултимодалното учене и AI-подкрепената педагогика (Holmes et al., 2021; Selwyn, 2022; Knox, 2023). Апробира се половин десетилетие по време на текущата и стажантска практика на студентите от специалностите Педагогика на обучението по български език и чужд език във Филиала в Силистра, спец. Български език и история и на Русенския университет и филиала във Видин.

Фаза 1: Теоретична подготовка – овладяване на когнитивните и мултимодални принципи. Студентите усвояват: когнитивната теория на Майер; теорията за двойното кодиране; принципите на мултимодалната грамотност; основи на визуалната и медийната грамотност. На този етап се поставя акцент върху разбирането на когнитивния товар, ролята на модалностите и принципите за ефективен дизайн на учебно съдържание.

Фаза 2: Практическо обучение чрез симулации – студентите участват в: симулирани учебни ситуации; ролеви игри; драматизации; анализ на мултимодални обекти (видеа, визуални наративи). Тук се интегрират AI-подкрепени симулации (напр. интерактивни сценарии, автоматично генерирани казуси), които позволяват на студентите да експериментират с различни педагогически решения.

Фигура 5.

Фаза 3: Дигитална педагогика – работа с инструменти за обработка на модалности. Студентите овладяват: платформи за визуализация (Canva, StoryboardThat);

- инструменти за Digital Storytelling (Book Creator, WeVideo); интерактивни платформи (Padlet, Mentimeter); генеративни AI инструменти за създаване на изображения, аудио и текст (DALL·E, AIVA, ChatGPT-based tools). На този етап студентите се обучават да оценяват качеството на AI-генерирано съдържание, да го адаптират към учебни цели и да го интегрират в дидактически сценарии.

Фаза 4: Методическа практика – преподаване в реална училищна среда. Студентите: прилагат мултимодални сценарии; използват интегриран, паралелен и последователен модел; провеждат уроци с мултимедийна и AI-подкрепа; работят под менторството на учител-наставник. Тук се наблюдава реалното пренасяне на мултимодалните стратегии в класната стая, включително използване на AI за адаптивни упражнения, визуални метафори и интерактивни дискусии.

Фаза 5: Рефлексия и професионално усъвършенстване. Рефлексията е ключов компонент на професионалната идентичност. Студентите: анализират собствения си напредък; оценяват ефективността на използваните модалности; изготвят дигитално портфолио; използват AI инструменти за самооценка и метакогнитивна рефлексия (напр. AI-генерирани въпроси, сравнение на интерпретации).

Дигиталното портфолио функционира като *огледало на професионалната еволюция*, позволявайки на студента да проследи развитието на своите компетентности и да изгради устойчива професионална идентичност.

Аналитичен принос на модела

Предложеният модел допринася за научния дебат чрез: интегриране на мултимодални и AI-подкрепени практики в системна рамка; концептуализиране на професионалната подготовка като процес на дизайн на смисъл; въвеждане на рефлексивни и метакогнитивни механизми, които подпомагат устойчивото развитие на учителската компетентност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Мултимодалната педагогика се утвърждава като стратегически необходима рамка за подготовката на бъдещите учители по Български език и литература в условията на дигитална трансформация. В епоха, в която комуникацията е хибридна, визуално наситена и алгоритмично медирана, традиционните мономодални методи вече не могат да осигурят устойчиво ангажиране, дълбочинно разбиране и критическо мислене.

Настоящото изследване доказва, че мултимодалността не е периферна технологична добавка, а **фундаментална педагогическа парадигма**, която променя начина, по който студентите конструират знание, интерпретират текстове и изграждат професионална идентичност.

Теоретичният анализ показва, че когнитивните модели на Майер, Пайвио и Гарднър, както и концепцията за ембодираното познание, предоставят стабилна научна основа за интегриране на различни модалности в обучението по БЕЛ.

Актуалните изследвания след 2020 г. подчертават, че **изкуственият интелект разширява мултимодалната екосистема**, превръщайки учителя в медиатор между човешката интерпретация и алгоритмичните предложения.

Предложеният петфазен методологичен модел очертава системен път за изграждане на професионална увереност у студентите. Ако мултимодалната грамотност не бъде интегрирана системно, съществува риск от „професионална анахроничност“, при която бъдещите учители няма да могат да ангажират дигиталното поколение. Мултимодалният подход е новата педагогическа граматика, която позволява на хуманитарното знание да остане жизнено, релевантно и трансформиращо в дигиталната епоха.

ЛИТЕРАТУРА / REFERENCES

- Clark, Paivio 1991:** Clark, J. M., & Paivio, A. (1991). Dual coding theory and education. *Educational Psychology Review*, 3(3), 149–210.
- Cope, Kalantzis 2020:** Cope, B., & Kalantzis, M. (2020). *Making sense: Reference, agency, and structure in a grammar of multimodal meaning*. Routledge.
- Cope, Kalantzis 2020:** Cope, B., & Kalantzis, M. (2020). *Making Sense: Reference, Agency, and Structure in a Grammar of Multimodal Meaning*. Cambridge University Press.
- Danielsson, Selander 2016:** Danielsson, K., & Selander, S. (2016). Reading multimodal texts for learning. *Designs for Learning*, 8(1), 25–36. <https://doi.org/10.16993/df1.72>
- Dawkins, 1976:** Dawkins, R. (1976). *The Selfish Gene*. Oxford University Press; Dawkins, R. (2013). *An Appetite for Wonder: The Making of a Scientist*. Random House.
- Fiorella, Mayer 2023:** Fiorella, L., & Mayer, R. E. (2023). *Learning as a generative activity: Eight learning strategies that promote understanding*. Cambridge University Press.
- Gallagher, 2022:** Gallagher, S. (2022). *Phenomenology (2nd ed.)*. Palgrave Macmillan.
- Gardner, 2011:** Gardner, H. (2011 edition) *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*.
- Godwin, 1993:** Godwin, J. (1993). *The Harmony of the Spheres: The Pythagorean Tradition in Music*. Inner Traditions.
- Holmes, Bialik, Fadel, 2021:** Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2021). *Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning*. Center for Curriculum Redesign.
- Holmes, Bialik, Fadel, 2021:** Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2021). *Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning*. OECD Publishing.
- Knox, 2023:** Knox, J. (2023). *AI and education in China: Imagining the future, excavating the past*. Routledge.
- Knox, 2023:** Knox, J. (2023). *Postdigital learning: Genealogies, epistemologies, and critical futures*. Springer.
- Kress, 2010:** Kress, G. (2010). *Multimodality: A social semiotic approach to contemporary communication*. Routledge.
- Lecheva, 2020:** Lecheva, G. (2020). *Interactive digital practices in the teaching of literature*. University of Ruse. (Оригинално заглавие: „Интерактивни дигитални практики в обучението по литература“)
- Lecheva, 2021:** Lecheva, G. (2021). *Digital educational resources in the training of philology students*. University of Ruse. (Оригинално заглавие: „Дигитални образователни ресурси в обучението на студенти-филолози“)
- Lecheva, 2022:** Lecheva, G. (2022). Digital creativity in the education of future teachers of Bulgarian language and literature. In *Proceedings of the University of Ruse “Angel Kanchev”*. (Оригинално заглавие: „Дигитална креативност в обучението на бъдещи учители по БЕЛ“)
- Lecheva, 2022:** Lecheva, G. (2022). E-literature as a resource in contemporary literary education. In *Annual Scientific Conference of the University of Ruse*. (Оригинално заглавие: „Е-литературата като ресурс в съвременното литературно образование“)
- Lecheva, 2022:** Lecheva, G. (2022). *Literary phenomena and literary education in the context of digital creativity*. < <https://conf.uni-ruse.bg/bg/docs/cp22/11.1/11.1-9.pdf> > *The Golden Ratio and Literature Lesson Design* 2 < <https://conf.uni-ruse.bg/en/?cmd=dPage&pid=proc22-11.1> >
- Lecheva, 2022:** Lecheva, G. (Lina) (2022). Developing digital pedagogical competences in future teachers of Bulgarian language and literature. University of Ruse. (Публикацията е част от дисертация за мултимодалния подход). Виж: <https://conf.uni-ruse.bg/bg/docs/cp22/11.1/11.1-9.pdf>
- Lecheva, 2024:** Lecheva, G. (Lina) (2024). The multimodal approach in the preparation of Literature teachers after the digital transformation of education. University of Ruse. (Оригинално заглавие: „Мултимодалният подход при подготовката на учители по литература...“). Виж: <https://conf.uni-ruse.bg/bg/docs/cp24/11.1/11.1-17.pdf>
- Lecheva, 2025:** Lecheva, G. (Lina). (2025). Theoretical basis of the multimodal approach. In *Proceedings of the 64th Scientific Conference of the University of Ruse “Angel Kanchev”*. (Оригинално заглавие: „Теоретични основи на мултимодалния подход“). Виж: <https://conf.uni-ruse.bg/bg/docs/cp25/11.1/11.1-36.pdf>
- Mayer, 2009:** Mayer, R. E. (2009). *Multimedia learning* (2nd ed.). Cambridge University Press.
- Mayer, 2021:** Mayer, R. E. (2021). *Multimedia learning* (3rd ed.). Cambridge University Press.
- Selwyn, 2022:** Selwyn, N. (2022). *Education and technology: Key issues and debates* (3rd ed.). Polity Press.
- Selwyn, 2022:** Selwyn, N. (2022). *Education and technology: Key issues and debates* (3rd ed.). Bloomsbury Academic.